

**EVERY
CASUALTY
COUNTS**

סטנדרטים לתיעוד נפגעים: סיכום

תוכן העניינים

2	סטנדרטים לתיעוד נפגעים: סיכום
3	עקרונות תיעוד נפגעים
3	1. אין להזיק
3	2. שקיפות
3	3. הכללה
3	4. עיקביות
3	5. אחריות
4	יעדים בסיסיים לאיסוף נתונים עבור מתעדי נפגעים
5	סטנדרטים לתיעוד נפגעים
5	1. שקיפות אירגונית
5	2. מתודולוגיה
6	3. הגדרות וסיווגים
6	4. אבטחה
7	5. פרסום נתוני תיעוד הנפגעים

סטנדרטים לתיעוד נפגעים: סיכום

מסמך זה הוא סיכום קצר, פשוט ונגיש של הסטנדרטים לתיעוד נפגעים המסמך המלא זמין בכתובת www.everycasualty.org.

הסטנדרטים לתיעוד נפגעים נוסחו על ידי "רשת מתעדי הנפגעים" של עמותת Every Casualty Worldwide כדי לקדם התנהלות מיטבית, לעודד תיאום, ולאפשר שימוש נרחב יותר בתוצרי עבודתם של מתעדי נפגעים. הם אינם מיועדים לשימוש כהכוונה תפעולית. לחלופין, הסטנדרטים מיועדים לעודד מתעדי נפגעים לעיין בהיבטים חשובים של פרקטיקה מיטבית ולבחון כיצד ניתן ליישמה בפרויקטים של רישום נפגעים שהם מנהלים.

סטנדרטים אלה מיועדים להיות כלי שיעזור למתעדי נפגעים ובנוסף, גם יקל על השימוש בנתוני הנפגעים ועל שיתופם. הם מעניקים למשתמשי נתוני הנפגעים קריטריונים אובייקטיביים ומדידים שמסייעים להם להחליט אם וכיצד להשתמש בנתוני הנפגעים שהוצגו על ידי גורמים שונים.

כדי להרחיב את התפוצה והשימוש בסטנדרטים, סיכום זה תורגם לכמה מהשפות הרלוונטיות ביותר למתעדי הנפגעים הקיימים והפוטנציאליים. למידע נוסף ולקבלת משאבים, נא ליצור קשר עם עמותת Every Casualty.

עקרונות תיעוד נפגעים

במהלך פיתוח הסטנדרטים הוסכם על חמישה עקרונות מרכזיים. כל הסטנדרטים המוצגים כאן נכתבו על פי עקרונות אלה ויש ליישם אותם במהלך העבודה על כל אחד מהפרויקטים.

1. אין להזיק

מניעת פגיעה נוספת בבני אדם הוא העיקרון הבסיסי ביותר בתיעוד נפגעים. מקורו באתיקה הרפואית והוא יכול להתגבר על כל ארבעת העקרונות האחרים. הוא חל על כל היבטי תיעוד הנפגעים, מאיסוף נתונים ועד מדיניות אבטחה ופרסום נתונים.

2. שקיפות

על מתעדי הנפגעים לנהוג בשקיפות מרבית ככל האפשר בנוגע לכל ההיבטים של הפעילויות שלהם. עקרון זה כולל את המבנה הארגוני, המתודולוגיה, ומדיניות האבטחה של אנשי הצוות, העדים והנתונים. שקיפות מעודדת מתן אמון בנתונים, עוזרת להבטיח פירוש מדויק שלהם ומעודדת בדיקה מדוקדקת.

3. הכללה

מתעדי נפגעים לא חייבים להיות ניטרליים מבחינה פוליטית, אך הם חייבים לשאוף לכלול את כל האירועים ומקרי המוות שאירעו במסגרת הפרויקט תוך שימוש בהגדרות המתייחסות באופן שווה לכל הצדדים. על מתעדי הנפגעים להצהיר בבירור אילו נתונים, אם בכלל, לא נכללו ברישומים שלהם ומדוע. לדוגמה, במקרה של קשיים באיסוף מידע מקהילות המתנגדות לשייכות הקהילתית או הפוליטית של מתעדי הנפגעים.

4. עיקביות

עיקביות, במיוחד בשיטות לאיסוף נתונים ולעיבודם, חיונית כדי להבטיח שרשומות הנפגעים ישמשו להשוואות משמעותיות חוצות זמן ומקום. כאשר שיטות משתנות בעקבות שינוי בתנאים חיצוניים, יש להפעיל שיקול דעת מעמיק לגבי השינויים ויש לצייןם בבירור כדי לוודא עיקביות באיכות הנתונים.

5. אחריות

מתעדי נפגעים חייבים לנהוג באחריות כלפי כל מי שמושפעים מעבודתם או מעורבים בה, כולל המקורות והצוות שלהם. מימוש האחריות צריך להיות גלוי ושקוף כדי לבסס את אמונם של המעניקים את המידע והמשתמשים בו.

יעדים בסיסיים לאיסוף נתונים עבור מתעדי נפגעים

מתעדי נפגעים מגדירים את דרישות איסוף הנתונים שלהם בהתאם ליעדים הספציפיים של הפרויקט שלהם. עם זאת קיימים נתוני בסיס מינימליים שאת המכלול שלהם כל מתעדי הנפגעים צריכים לשאוף להשיג. ואלו הם:

יעדי איסוף נתונים בסיסיים	
מיקום	יש לתעד אותו ברמת הפירוט הגבוהה ביותר הזמינה. לדוגמה, את שם העיירה או הכפר או אפילו את נקודות ציון של מערכת הניווט הלוויינית, אם אפשר.
תאריך / שעה	יש לתעד אותם ברמת הפירוט הגבוהה ביותר הזמינה, כולל התאריך והשעה אם ידועים.
מקורות	יש לכלול בתיעוד את סוג המקור כגון דיווחי חדשות, מסמכים רשמיים, מיקור המונים, או עדות עדים. בדרך כלל יש לתעד את המקורות, עם קישורים לרישומי נפגעים. יש להגן על מקורות רגישים, כגון עדות עדים.
מספר נפגעים	כאשר מידע מזהה אודות אנשים שנהרגו בתקרית מסוימת אינו זמין, יש לתעד את מספר הקורבנות כאמצעי ביניים זמני עד לקבלת מידע נוסף.
שם	יש לתעד את השם של כל נפגעת ונפגע, תוך שימוש בידע ממקור ראשון, לגבי מוסכמות מקומיות לגבי קריאה בשמות. יש לוודא שקיימת אפשרות לכלול בשם גם שמות נוספים לאותו אדם במידת הצורך (לדוגמה, שמות כינוי או שמות בדויים).
גיל	יש לתעד את תאריך הלידה של כל אחד מהקורבנות, או את גילם בעת מותם או היעלמותם. אם מידע זה לא זמין, יש לתעד אם הקורבן היה ילד או מבוגר על ידי שימוש בקריטריונים עיקביים וברורים. אם משתמשים בסיווגים נוספים כגון תינוק, פעוט, נער או קשיש, יש ליישם באופן עיקבי.
מין / מגדר	יש לתעד את המין \ המגדר של כל אדם במידת האפשר.
פרטי המוות	ניתן לארגן את הנתונים הללו באופנים שונים, לדוגמה לפי נשק, סיבת מוות רפואית או לפי תיאור התקרית.
כל המעורבים	יש לתעד את הקבוצות ו\או האנשים אשר דווח כי היו מעורבים בתקרית, כולל צדדים שהיו נוכחים במקום בזמן העימות וקבוצות או אנשים אשר קיבלו עליהם אחריות.

סטנדרטים לתיעוד נפגעים

1. שקיפות אירגונית

בכל עת, על מתעדי הנפגעים:

- להצהיר בשקיפות מלאה על משימותיהם ועל המניעים שלהם לתיעוד.
- לוודא שהמידע לגבי המתודולוגיה שלהם שקוף ונגיש לציבור.

על מתעדי נפגעים להשתדל:

- לספק מידע על כל קישור פוליטי או אחר אשר עלול להעמיד את מחויבותם לתיעוד מקיף בסכנה.
- לוודא שהמבנה האירגוני של אירגונם שקוף ונגיש לכל בעל-עניין.
- לוודא שהמידע על מממנים שקוף ונגיש לציבור.

2. מתודולוגיה

בכל עת, על מתעדי הנפגעים:

- לוודא שקיימות שיטות פעולה נהירות וברורות לטיפול בראיות תיעודיות וגם בהצהרות עדים.
- לוודא שקיימת שיטה לעיבוד מידע שהיא עיקבית ומאורגנת היטב ועם זאת מאפשרת גמישות והפעלת שיקול דעת.
- לתעד באופן שיטתי פיסות מידע מוגדרות.
- לוודא שקיים תהליך מובנה לאימות ולהערכת נתונים שנאספו.
- לוודא שקיימת שיטה ליישוב חילוקי דעות בין מקורות.
- לוודא שקיימות שיטות למניעת כפילויות בתיעוד או לפתרון הבעיה.

על מתעדי נפגעים להשתדל:

- להשתמש במספר רב ככל האפשר של מקורות בלתי תלויים עבור כל תיעוד.
- להיות מודעים לכל המקורות הפוטנציאליים הזמינים להם, וכן לחוזקות ולמגבלות של כל מקור.
- לשקול להשתמש בסולם דירוג שיכול לדרג את מהימנותו של כל מקור ושפתוח להערכה וביקורת.
- לא לפסול שום מקור אשר יכול להעניק מידע רלוונטי, אפילו אם המידע הוא מינימלי.
- לאחסן ולשמור כל מידע רלוונטי.
- לשאוף לאימות המידע שהשיגו בעזרת מקורות בלתי תלויים מרובים.
- לקבוע נהלים שיבטיחו שהזנת הנתונים תהייה עיקבית.
- לוודא שהנתונים שהוזנו פתוחים לשינויים ולהכנסת מידע חדש.
- לחלק את תהליך תיעוד הנפגעים בין אנשים שונים כדי לפשט את העבודה ולצמצם טעויות אנוש.
- לשקול לבקש מחברי צוות שיבדקו הדדית, אלו את רשומות אלו, לפני אישור של כל מקרה\אדם.

3. הגדרות וסיווגים

בכל עת, על מתעדי הנפגעים:

- לקבוע קריטריונים ברורים להכללה או אי-הכללה, המוסברים בגלוי.
- לבחור הגדרות וסיווגים המתאימים להקשרם ולמטרתם.
- לפני שמתחילים יוזמת תיעוד נפגעים יש לקבוע מערך ראשוני של נקודות מידע, סיווגים והגדרות וליישם אותו באופן עקבי בתהליך התעוד.

על מתעדי נפגעים להשתדל:

- לוודא שקיימת אפשרות לאפיין מידע כ"לא וודאי" או "זמני" לפי הצורך.
- להביא בחשבון סוגיות הקשורות בסיווג, בעת בניית מאגר המידע.
- לתעד מקרי מוות של אנשים בלתי מזהים בפירוט רב ככל האפשר.
- להקים מאגרי מידע של נעדרים ו/או להיוועץ בהם, כדי לסייע בבירור גורלם של נפגעים לא מזהים.

4. אבטחה

בכל עת, על מתעדי הנפגעים:

- להיות מודעים לכך שהסיכונים משתנים ושעליהם לזהות את הסיכונים המסוימים שקשורים לכל שלב במחזור תיעוד הנפגעים.
- להשיג מהעדים הסכמה מדעת לכל אחת מהמטרות שבעבורן המידע אותו הם ימסרו ישמש.
- להגדיר בבירור את היחסים עם כל אנשי הצוות, באמצעות חוזים בכתב או בעל פה, ולדרוש סודיות ובלעדיות במידת הצורך.
- לוודא שאמצאי האבטחה שנקבעו כדי להגן על הצוות זמינים לכל אנשי הצוות ושכולם מבינים אותם ומסכימים להם.
- לפתח פרוטוקולים של אבטחה ולספק אותם לצוות שלהם כולל הדרכה במידת הצורך.
- להבטיח שלאנשי הצוות שלהם יש גישה, ברמה כלשהי, לתמיכה פסיכולוגית.
- לוודא שיש בידם תוכנית אחסון נתונים, כולל אמצעי גיבוי, לפני שהם מתחילים לאסוף נתונים.
- להיות אחראים להיבטים משפטיים, טכנולוגיים ואנושיים כאשר הם עוסקים באבטחת נתונים, כולל חוקים להגנת נתונים.
- להגדיר בבירור את דרישות אבטחת הנתונים שלהם בעת שיתוף נתונים עם בעלי עניין אחרים.
- להתכונן לאפשרות של דליפת מידע.
- להעריך באופן יסודי אם הכלים בהם הם משתמשים מתאימים למטרות אבטחת הנתונים שלהם.

על מתעדי נפגעים להשתדל:

- להתחייב להערכת סיכונים מתמשכת על מנת להבטיח את ביטחונם של האנשים המעורבים בפעילות תיעוד הנפגעים שלהם.
- לבצע ניתוח של הסיכונים הגלומים בסוג הנתונים שהם אוספים.
- לאסוף רק את המידע הנדרש ולהגן עליו כראוי.

- להיות מודעים לגופים המספקים סיוע הומניטרי והתומכים בזכויות אדם באזור בו הם פועלים, כדי שיוכלו להפנות אליהם עדים לקבלת סיוע במידת הצורך.
- לוודא שקיימות בקרת גישה לנתונים רגישים בתוך הארגון, ברמות שונות על בסיס הצורך לדעת.
- לתכנן דרכים לגניזת הנתונים עם סיום הפרויקט.

5. פרסום נתוני תיעוד הנפגעים

בכל עת, על מתעדי הנפגעים:

- לסמן אם/כאשר המידע המפורסם אינו מאומת במידה מספקת כדי להחשב למידע המאושש באופן מלא.

על מתעדי נפגעים להשתדל:

- לשקול, בעת קבלת החלטות לגבי מה לפרסם, כל מי שעשוי לעשות שימוש בנתונים שלהם ומה הם כל השימושים האפשריים בנתונים.
- לזהות ולהבהיר מה הן הסיבות שלהם להחלטה שלא לפרסם נתונים מסוימים.
- לצבור באופן מצרפי נתונים שפורסמו בהתאם ליעדי הפרויקט, אך תמיד לזכור את המטרה הסופית שהיא להכיר בכל נפגע.
- להעריך ולזהות מה הן הדרכים היעילות ביותר לתקשר את הנתונים.
- תמיד לפרסם את הנתונים בשפות המקומיות של האזור שבו הם פועלים.
- לשקול לבצע פעילויות שיחור והסברה באמצעות הנתונים כדי לעודד מעורבות של קהלי יעד חשובים.
- לשאוף לשיתוף נרחב ככל האפשר של הנתונים כדי למנוע כפילויות בעבודת התעוד, אך בנוגע לרמת הפירוט, יש להחליט בכל מקרה לגופו.